

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 1. november 2012 truffet vedtak i

Sak nr: 33/12 (arkivnr: 201200426-21)

Saken gjelder: Klage fra A på tidligere dommerfullmektig B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Svein J. Magnussen
Bjørge Tørresdal

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1 er klagerens navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder rettens saksbehandling og bevisvurdering.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tidligere dommerfullmektig B.

Innledning:

Ved brev av 23. mars 2012 har A inngitt klage på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommerfullmektig B som har avgitt uttalelse ved brev av 9. mai 2012. Utvalget har videre mottatt uttalelse fra forsvarer og aktor som var til stede i retten. Klagen er supplert ved brev av 28. mars, 19. mai, samt 11. og 22. juni 2012 samt 23. oktober 2012. Domstolleder ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

X tingrett avholdt 22.- 24. februar 2012 hovedforhandling i straffesak der A var tiltalt for familievold og tre brudd på ilagt besøksforbud. Fornærmede i saken var A sin da 16 år gamle datter. Retten ble ledet av dommerfullmektig B. Dom i saken ble avsagt 29. februar 2012. A ble domfelt for legemsfornærmelse og to brudd på ilagt besøksforbud. A har anket dommen.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Innklagede spurte ikke om det var innvendinger mot rettens sammensetning. Hun burde videre undersøkt om aktor i saken var inhabil, siden han var anmeldt til Spesialenheten for politisaker for grov uforstand i tjenesten.

Allerede da retten behandlet spørsmålet om rettsmøtet skulle holdes helt eller delvis for lukkede dører og om tiltalte skulle forlate rettssalen under fornærmedes forklaring, fikk klager forståelse av at innklagede var imot ham, mens hun var tilsvarende hyggelig mot fornærmede. Forsvarer og vitnene ble til stadighet avbrutt av innklagede. Forsvarer ble den siste rettsdagen truet med at dersom han ikke sluttet å snakke, ville det gå utover A og den straff han skulle få.

Det var feil av innklagede å underkjenne bevisverdien av dommeravhørene av klagerens to yngste barn. Videre burde det vært lagt vekt på at klager forsøker å ta etterutdanning. Med en straffedom vil kravet til vandelsattest medføre at han aldri kommer ut i arbeid blant barn og unge slik utdannelsen hans tar sikte på. Innklagede burde ikke tatt inn i dommen at klager tidligere er dømt for en trafikkforseelse eller tatt imot bevis for dette fra aktor.

Søknad om oppnevning av bistandsadvokat for klagerens to yngste barn ble ikke behandlet på riktig måte av X tingrett.

Klager har også en rekke kritiske bemerkninger til politiet og påtalemyndighetens behandling av saken.

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

Spørsmål om rettens habilitet ble tatt opp ved hovedforhandlingens start på vanlig måte. Ingen ga uttrykk for at de hadde innvendinger mot rettens sammensetning.

Alle vitner ble likebehandlet og fikk lik anledning til å uttale seg. Ingen av vitnene ble avbrutt under sine forklaringer. Ett vitne, tiltaltes bror, ble ikke tillatt å kommentere fornærmedes kommentarer etter at han var dimittert. Tiltalte fikk ikke tillatelse til å stille spørsmål direkte til dette vitnet, men han fikk anledning til å kommentere vitneprov.

Gjennom hovedforhandlingen ble fornærmede forsøkt stilt i et dårlig lys, noe innklagede etter hvert reagerte på, særlig på grunn av fornærmedes alder og hennes sårbare stilling. Dette ble tatt opp før aktors prosedyre, og både aktor og forsvarer ble bedt om å forsøke å unngå at saken utelukkende dreide seg om fornærmedes personlighet og væremåte.

Innklagede stilte spørsmål til forsvarer noen ganger under hans prosedyre, da hun oppfattet at han anga faktum feil sammenlignet med hva som kom fram under bevisførselen. Et stykke ut i prosedyren sa forsvarer at han følte at han og tiltalte hadde retten "imot" seg. I den forbindelse ble det opplyst at dette ikke var tilfelle, men at retten ikke ønsket flere personkarakteristikker av fornærmede, og at dette heller ikke ville gavne hans klient.

Forsvarer – advokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Han er enig i at innklagedes prosessledelse kan kritiseres, men ikke av en slik grad at han selv fant grunn til å klage henne inn for Tilsynsutvalget.

Man kunne lett få det inntrykk at dommeren var mer vennligsinnet overfor aktor, bistandsadvokat og fornærmede enn mot forsvarer og tiltalte, noe som ikke er uvanlig i slike saker.

Det var også en rekke til dels irriterende avbrytelser fra dommeren under forsvarers utspørring av fornærmede samt under prosedyren.

Aktor – politiinspektør D – har i hovedsak uttalt følgende:

Det kan ikke være riktig at retten ikke tok opp habilitetsspørsmålet innledningsvis. Aktor kan ikke huske eksakt hva som ble sagt, men det framgår av rettsboka at spørsmålet ble tatt opp og at det ikke framkom innsigelser mot rettens sammensetning.

Det oppstod ingen ubalanse mellom aktørene under hovedforhandlingen. Saken ble administrert på en grei måte. Det er mulig retten fant grunn til å avbryte forsvarer noen flere ganger enn aktor, men det var ikke noe aktor festet seg ved. Aktor tar klart avstand fra at innklagede skal ha framsatt en slik trussel overfor forsvarer som anført i klagen.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Domstoloven § 236 fjerde ledd setter begrensninger for Tilsynsutvalgets myndighet. Utvalget kan ikke vurdere forhold som kan ankes eller brukes som grunnlag for anke. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen eller prosessledelsen, eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen.

Klager har anført at retten har gjort feil i tilknytning til habilitetsspørsmål, bevisvurdering, omtale av enkelte bevis, og spørsmål om oppnevning av bistandsadvokat. Dette er forhold som kan ankes eller brukes som ankegrunn og som utvalget derfor ikke kan vurdere. Klagen avvises for disse forhold som gjelder rettens saksbehandling og bevisvurdering.

Utvalget har heller ikke mandat til å ta opp forhold som gjelder politi og påtalemyndighet.

Klager har for øvrig anført at dommeren opptrådte partisk og forutinntatt: Hun ga inntrykk av at hun var i mot ham, hun var hyggeligere og mer vennlig overfor de andre aktørene, hun fremsatte en trussel og hun avbrøt til stadighet. Dette gjelder påstander om forhold som utvalget kan vurdere i forhold til krav om opptreden i samsvar med god dommerskikk.

God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver og er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning. Videre vil spørsmål om brudd på god dommerskikk kunne komme inn i forbindelse med vurdering av hvordan saksbehandlingen utføres.

Forarbeidene til domstoloven kap 12 beskriver nærmere hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) særlig side 199 og NOU 1999:19 side 325 flg. særlig side 326 første spalte.

Ved den konkrete vurdering av dommeradferd er det en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne. De grunnleggende krav til dommeradferd er nedfelt i de etiske prinsipper for dommeradferd, vedtatt 1. oktober 2010, hvor punkt 3 fremhever krav til upartiskhet og nøytralitet og punkt 5 fremhever krav til likebehandling av alle aktører.

Det må være påvist konkrete forhold, i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak.

Tilsynsutvalget kan ikke se at det er sannsynliggjort at dommeren har utvist partiskhet eller forutinntatthet, manglende nøytralitet, forskjellsbehandling, utidige avbrytelser eller kommentarer. Utvalget mangler konkrete holdepunkter for slik opptreden. Klager har kun fremsatt generelle påstander og karakteristikk av dommeren basert på en subjektiv oppfatning av at dommeren var i mot ham. Dette er ikke tilstrekkelig. Heller ikke klagers forsvarer har fremkommet med konkrete eksempler på hva denne dommeren skal ha gjort eller sagt.

Det bemerkes særskilt at utvalget ikke har bevismessig grunnlag for at dommeren har fremsatt en trussel som beskrevet av klager.

Dommeren skal drive aktiv saksstyring og har ansvar for å få saken opplyst, herunder å definere hva som er relevant for sakens tema. Dommeren har også ansvar for å ivareta alle involverte og sørge for en saklig og verdig tone i retten. Dommeren har derfor rett til å korrigere og gripe inn i den ene partssidens avhør og prosedyre, uten at det innebærer partiskhet eller usaklig forskjellsbehandling. De reaksjoner som ble gitt og grunnen til det er det redegjort for fra dommerens side. De tiltak som dommeren foresto, ligger innenfor rammen for nødvendig og saklig saksstyring.

Etter dette har ikke Tilsynsutvalget grunnlag for å konkludere med at dommerfullmektig B har opptrådt i strid med god dommerskikk.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder rettens saksbehandling og bevisvurdering.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tidligere dommerfullmektig B.